

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych

W zakresie kwalifikacji

ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt

Wyodrębnionej w zawodzie

technik weterynarii 324002

Branża: Rolno - hodowlana (ROL)

Autor:

mgr inż. Anna Łukaszek

Recenzent:

mgr inż. Karolina Koszela (recenzja dydaktyczna)

Dawid Kowalski (recenzja merytoryczna)

Ekspert:

mgr inż. Sabina Kozdrowska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Stajnia Profit w Orzeszu, Przychodnia Weterynaryjna Omniwet w Orzeszu, Fundacja Sonaba w Katowicach.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
Oś priorytetowa II
Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie
Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19
Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

1.	Wprowadzenie	5
1.1.	Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych	5
1.2.	Struktura programu	5
1.3.	Charakterystyka programu	5
1.4.	Założenia programowe	6
1.5.	Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	6
1.6.	Charakterystyka kwalifikacji:	7
2.	Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	8
2.1.	Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2	8
2.2.	Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	26
2.3.	Plan kursu umiejętności zawodowych	34
3.	Cele kształcenia KUZ	34
4.	Programy poszczególnych zajęć	35
4.1.	Program nauczania dla przedmiotu: Chów zwierząt (T) 90 godz.	35
4.1.1.	Cele ogólne przedmiotu	35
4.1.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	35
4.1.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	36
4.1.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	43
4.1.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika	44
4.2.	Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne (P) 120 godz.	46
4.2.1.	Cele ogólne przedmiotu	46
4.2.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	47
4.2.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	48
4.2.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	54
4.2.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika	55
5.	Ewaluacja programu KUZ	56
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	62
6.1.	Wykaz literatury	62
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	62
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu	63
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	63

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych

Kurs umiejętności zawodowych może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych może być realizowany w formie:

- stacjonarnej – 3 miesiące (210 godzin) – zajęcia odbywają się 3 lub 4 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie,
- zaocznej – 3 miesiące (65% z 210 godzin = 137 godzin) – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni po 8 godzin dziennie, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 8 godzin dziennie.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może być w formie zdalnej. Zajęcia praktyczne nie mogą odbywać się w formie kształcenia na odległość.

Kurs umiejętności zawodowych w zakresie kwalifikacji ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych to pozaszkolna forma kształcenia umożliwiająca uczenie się przez całe życie. Taka forma kształcenia ułatwia uzupełnienie wiedzy i umiejętności, a co za tym idzie podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

1.2. Struktura programu

- przedmiotowy,
- spiralny.

1.3. Charakterystyka programu

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych dla zawodu technik weterynarii 324002 realizowanego w trybie dziennym stacjonarnym. Wspólnie z kursami umiejętności zawodowych:

- ROL.11.2. Określanie budowy anatomicznej i fizjologii zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.4. Prowadzenie rozrodu i inseminacji zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.5. Przygotowanie do kierowania pojazdem samochodowym w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kat. B

umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego kwalifikację ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt oraz dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w kwalifikacje wchodzących w skład zawodu:

- ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt,
- ROL.12. Wykonywanie weterynaryjnych czynności pomocniczych.

Program nauczania ma strukturę przedmiotową i spiralną w układzie treści. Układ materiału nauczania zaczyna się od zagadnień najprostszych po trudniejsze. Taki układ umożliwia powrót do treści zrealizowanych na początku edukacji, aby je powtórzyć i poszerzyć w kolejnych etapach nauki. Utrwala to zarówno wiedzę jak i nabywane umiejętności celem przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Taki układ w cyklu nauczania znacznie niweluje braki edukacyjne, oraz pozwala na analizę materiału nauczania przez uczestników na różnych poziomach umiejętności. Rozkład treści nauczania uwzględnia wzajemną korelację pomiędzy przedmiotami, a kolejność zdobywania wiedzy i umiejętności pozwala na nabycie wiedzy teoretycznej, by w krótkim czasie wykorzystać ją praktycznie.

Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego oraz praktycznego. Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 210 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej jednostki efektów kształcenia wynikającej z podstawy programowej dla zawodu technik weterynarii.

Zawód technik weterynarii wchodzi w skład branży rolno - hodowlanej (ROL). Pozostałe zawody wyodrębnione w tej branży to: jeździec 516408, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych 834103, pszczelarz 612302, rolnik 613003, technik agrobiznesu 331402, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 311515, technik pszczelarz 314206, technik rolnik 314207 oraz technik hodowca koni 314203.

Kwalifikacja ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt została przypisana na poziomie IV Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych uwzględnia aktualny stan wiedzy o zawodzie z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i pracodawców. Program nauczania został opracowany we współpracy z Przychodnią Weterynaryjną Omniwet w Orzeszu, Fundacją Sonaba w Katowicach oraz Stajnią Profit w Orzeszu. Branża rolno-hodowlana to dynamicznie rozwijający się sektor gospodarki, w związku z tym w kształceniu praktycznym zaleca się współpracę z firmami oraz instytucjami działającymi w obrębie zawodu. Praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się u pracodawców, w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych. Szkoła organizuje praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników z obszaru zawodowego właściwego dla nauczanego zawodu, w rzeczywistych warunkach pracy w kontakcie z nowoczesnymi technikami i technologiami.

1.4. Założenia programowe

Głównym celem kształcenia w zawodzie technik weterynarii jest przygotowanie szeroko wykwalifikowanej kadry specjalistów przysposobionych do:

- profesjonalnego i rzetelnego wykonywania czynności zawodowych,
- aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy,
- samodzielnego podnoszenia swoich kwalifikacji,
- podejmowania własnej działalności gospodarczej zgodnej z zawodem,
- pracy w zespole,
- kontynuowania edukacji w szkołach wyższych na kierunkach: weterynaria, zootechnika.

1.5. Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zawodzie technik weterynarii powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie jednostki efektów kształcenia ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych:

- doboru ras zwierząt gospodarskich do planowanej produkcji,
- żywienia i utrzymania zwierząt gospodarskich i domowych,
- poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych,
- wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u zwierząt gospodarskich i domowych,
- wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich,
- wykonywania zabiegów specjalnych,
- prowadzenia rozrodu zwierząt gospodarskich i domowych,
- wykonywania zabiegów inseminacyjnych u bydła i świń.

1.6. Charakterystyka kwalifikacji:

Program kursu umiejętności zawodowych ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie technik weterynarii, w której to wyodrębniono dla kwalifikacji ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt następujące jednostki efektów kształcenia:

- ROL.11.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy,
- ROL.11.2. Określanie budowy anatomicznej i fizjologii zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.4. Prowadzenie rozrodu i inseminacji zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.5. Przygotowanie do kierowania pojazdem samochodowym w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kat. B,
- ROL.11.6. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych i organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

- ROL.11.7. Kompetencje zawodowe i społeczne,
- ROL.11.8. Organizacja pracy małych zespołów.

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji ROL.11. Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt, mogą być osiągnięte kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

- ROL.11.2. Określanie budowy anatomicznej i fizjologii zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.4. Prowadzenie rozrodu i inseminacji zwierząt gospodarskich i domowych,
- ROL.11.5. Przygotowanie do kierowania pojazdem samochodowym w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kat. B.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych dedykowany jest dla osób:

- pełnoletnich,
- posiadających wykształcenie średnie,
- posiadających aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację.

Absolwent kursu umiejętności zawodowych ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych może być zatrudniony lub prowadzić własną działalność w ramach hodowli zwierząt, usług inseminacyjnych oraz usług pielęgnacyjnych dla zwierząt.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Chów zwierząt	Przedmiot 2 Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne
A	B	C	D	E
1) rozróżnia gatunki, rasy, typy użytkowe i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych (ek)	18	1) wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur	X	
		2) rozpoznaje typy i kierunki użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur	X	
		3) posługuje się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	X	
		4) rozpoznaje popularne rasy bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	X	
		5) rozpoznaje umaszczenie bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	X	

2) określa pokrój, stan organizmu i cechy osobowości zwierząt (ek)	24	1) opisuje charakterystyczne cechy prawidłowej budowy zewnętrznej oraz wad pokroju bydła, koni i świń		X
		2) rozpoznaje prawidłową budowę zewnętrzną oraz wady pokroju bydła, koni i świń		X
		3) rozróżnia chody koni		X
		4) rozpoznaje kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów		X
		5) rozróżnia typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich		X
		6) rozpoznaje typy temperamentu zwierząt gospodarskich i domowych		X
		7) rozpoznaje charakter zwierząt gospodarskich i domowych		X
		8) wyjaśnia na charakterystycznych przykładach wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich użytkowanie		X
		9) dobiera narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni		X
		10) wykonuje pomiary zoometryczne u bydła i koni z zastosowaniem właściwej techniki i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy		X
		11) określa dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną masę ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej		X
3) analizuje zachowania zwierząt (ek)	18	1) przedstawia zależności między poszczególnymi typami zachowań zwierząt a mechanizmami odpowiedzialnymi za ich wystąpienie	X	
		2) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych typów zachowań bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	X	
		3) przedstawia zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt w celu uzyskania właściwego opisu i rozpoznania	X	
		4) rozpoznaje stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania	X	

		5) wyjaśnia związki między bodźcami i reakcjami, na podstawie których można przewidzieć zachowanie zwierząt w określonych sytuacjach	X	
		6) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych wywołanych określonymi bodźcami w celu eliminacji zachowań niepożądanych i niebezpiecznych	X	
		7) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych w celu określenia ich stanu zdrowia	X	
		8) wskazuje powiązanie warunków dobrostanu różnych gatunków i grup użytkowych zwierząt z ich potrzebami emocjonalnymi (psychicznymi) w aspekcie zachowań typowych dla gatunku	X	
4) analizuje wpływ czynników zewnętrznych na zdrowie i produktywność zwierząt (ek)	18	1) przedstawia przykłady czynników zewnętrznych (fizycznych, chemicznych, biologicznych) wpływających na zdrowie i produktywność zwierząt	X	
		2) wyjaśnia na przykładach pozytywny oraz negatywny wpływ warunków utrzymania, czynników klimatycznych i glebowych na prawidłowy rozwój, zdrowie i produktywność zwierząt	X	
		3) wykazuje związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm zwierzęcy a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych	X	
5) stosuje zasady racjonalnego żywienia zwierząt (ek)	18	1) opisuje ogólny skład chemiczny pasz oraz znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu zwierzęcego	X	
		2) przedstawia przebieg przemian materii i energii oraz białek, tłuszczów i węglowodanów zachodzących w organizmie zwierzęcym z uwzględnieniem różnic gatunkowych	X	
		3) opisuje czynniki wpływające na skład chemiczny, wartość pokarmową i strawność pasz oraz wyjaśnia ich wpływ na zdrowie, wykorzystanie pasz oraz efekty żywienia zwierząt	X	
		4) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych grup	X	

		pasz oraz dodatków paszowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych		
		5) wykazuje zależność między prawidłowymi warunkami konserwowania i przechowywania pasz a ich jakością	X	
		6) rozpoznaje pasze stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zioła, rośliny szkodliwe i trujące oraz zanieczyszczenia pasz domowych na podstawie opisu, na zdjęciach i w postaci próbek pasz	X	
		7) ocenia organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny	X	
		8) wykazuje zależności między zasadami racjonalnego żywienia zwierząt a zdrowiem, produktywnością i wynikami ekonomicznymi produkcji zwierzęcej	X	
		9) opisuje systemy żywienia i określania wartości pokarmowej pasz dla przeżuwaczy, koni, świń i drobiu	X	
		10) bilansuje przykładowe proste dawki pokarmowe dla bydła i świń z zachowaniem dopuszczalnych odchyleń	X	
		11) sporządza preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich w oparciu o podane dane dotyczące grup zwierząt i dziennych dawek pokarmowych	X	
		12) dobiera składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem pokarmowym i specyfiką trawienia	X	
6) prowadzi chów zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa: a) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mleka b) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mięsa c) prowadzi chów kur w celu pozyskania jaj d) charakteryzuje ekologiczne metody chowu zwierząt e) charakteryzuje wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne	34	1) planuje użytkowanie mleczne (krów, owiec i kóz), mięsne (bydła, świń, owiec, kóz i kur) oraz nieśne kur w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych	X	
		2) planuje dobrostan poszczególnych grup technologicznych bydła, owiec, kóz, koni, świń i kur	X	
		3) planuje warunki utrzymania psów i kotów	X	
		4) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych i technologicznych zwierząt gospodarskich z wykorzystaniem aktualnie stosowanych metod i technik	X	
		5) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych psów i kotów zgodnie z zapotrzebowaniem pokarmowym	X	

f) stosuje zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich i towarzyszących g) stosuje przepisy dotyczące ochrony zwierząt (ek)		6) planuje warunki transportu zwierząt	X	
		7) wskazuje istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem zwierząt gospodarskich	X	
		8) wyjaśnia na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne oraz podaje możliwości jego ochrony	X	
		9) planuje przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych	X	
		10) znakuje zwierzęta gospodarskie i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik		X
		11) wypełnia prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt		X
7) wykonuje zabiegi specjalne (ek)	20	1) opisuje metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt		X
		2) opisuje główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania		X
		3) rozpoznaje gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń		X
		4) ocenia warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji		X
		5) przygotowuje roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką (instrukcją)		X
		6) dobiera niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego		X
		7) wykonuje zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne metody i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy		X
8) wykonuje poskramianie zwierząt	20	1) wyjaśnia na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt		X

(ek)		gospodarskich i domowych		
		2) opisuje stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych		X
		3) rozpoznaje sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych		X
		4) dobiera niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania		X
		5) poskramia zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych		X
9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt (ek)	20	1) opisuje poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u bydła, koni, psów i kotów		X
		2) dobiera zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia		X
		3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów		X
		4) ocenia aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego		X
		5) opracowuje harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm		X
		6) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry, sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej		X
		7) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu mlecznego i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów		X
		8) dobiera techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych		X

		u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb		
		9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy		X
10) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt (ek)	20	1) opisuje rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich		X
		2) dobiera zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia		X
		3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich		X
		4) sporządza terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich		X
		5) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych		X
		6) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały niezbędne do wykonania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich		X
		7) dobiera techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu		X
		8) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy		X
1) przestrzega zasad kultury i etyki w związku z realizacją zadań zawodowych		1) wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła) moralna i podaje przykłady zasad (norm, reguł) moralnych		X
		2) rozróżnia etyczne i nieetyczne zachowania w zawodzie		X
		3) stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku		X
		4) właściwie interpretuje odpowiedzialność w stosunku do zwierzęcia i jego właściciela oraz w stosunku do społeczeństwa i środowiska		X
2) analizuje własną kreatywność i otwartość na zmiany		1) określa możliwości wykorzystania własnej kreatywności w wykonywaniu zadań zawodowych		X

		3) działa w sytuacji zmiany (np. warunków pracy, stanu pacjenta, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych)		X
		4) przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady		X
3) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy w zawodzie		X
		2) omawia czynniki stresogenne		X
		3) opisuje konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu		X
		4) określa najczęściej stosowane techniki radzenia sobie ze stresem i obniżania jego poziomu		X
		5) opisuje różne formy zachowań asertywnych w radzeniu sobie ze stresem		X
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji publicznego		X
		5) współpracuje z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia		X
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		1) omawia metody i techniki pracy w grupie najskuteczniejsze w pracy w zawodzie		X
		2) uzasadnia celowość planowania pracy zespołu wykonującego przydzielone zadania w zawodzie		X
		3) planuje wykonanie zadania zgodnie z dokonaną oceną możliwości finansowych i w określonym czasie		X
2) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		7) motywuje członków zespołu do efektywnego wykonywania przydzielonych zadań		X
		8) przewiduje konsekwencje podejmowanych decyzji w kierowaniu pracy zespołu		X
3) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy		4) podaje przykłady wpływu właściwej i niewłaściwej organizacji pracy zespołu na osiągnięte efekty narzędzia)		X
4) korzysta z usług instytucji i organizacji		1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi	X	

działających na rzecz wsi i rolnictwa		i rolnictwa		
		2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa		X
		3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania	X	

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Kryteria weryfikacji	Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Okres realizacji w cyklu nauczania
A	B	C	D	E	F
ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych	1) rozróżnia gatunki, rasy, typy użytkowe i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych (ek)	1) wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur	Chów zwierząt	18	1 miesiąc
		2) rozpoznaje typy i kierunki użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur			
		3) posługuje się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów			
		4) rozpoznaje popularne rasy bydła, owiec, kóz,			

		koni, świń, kur, psów i kotów			
		5) rozpoznaje umaszczenie bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów			
	2) określa pokrój, stan organizmu i cechy osobowości zwierząt (ek)	1) opisuje charakterystyczne cechy prawidłowej budowy zewnętrznej oraz wad pokroju bydła, koni i świń	Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne	24	2 miesiąc
		2) rozpoznaje prawidłową budowę zewnętrzną oraz wady pokroju bydła, koni i świń			
		3) rozróżnia chody koni			
		4) rozpoznaje kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów			
		5) rozróżnia typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich			
		6) rozpoznaje typy temperamentu zwierząt gospodarskich i domowych			
		7) rozpoznaje charakter zwierząt gospodarskich i domowych			
		8) wyjaśnia na charakterystycznych przykładach wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich użytkowanie			
		9) dobiera narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni			
		10) wykonuje pomiary zoometryczne u bydła i koni z zastosowaniem właściwej techniki i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy			
		11) określa dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną masę ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej			
	3) analizuje zachowania zwierząt (ek)	1) przedstawia zależności między poszczególnymi typami zachowań zwierząt a mechanizmami odpowiedzialnymi za ich wystąpienie	Chów zwierząt	18	3 miesiąc

		<p>2) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych typów zachowań bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów</p> <p>3) przedstawia zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt w celu uzyskania właściwego opisu i rozpoznania</p> <p>4) rozpoznaje stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania</p> <p>5) wyjaśnia związki między bodźcami i reakcjami, na podstawie których można przewidzieć zachowanie zwierząt w określonych sytuacjach</p> <p>6) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych wywołanych określonymi bodźcami w celu eliminacji zachowań niepożądanych i niebezpiecznych</p> <p>7) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych w celu określenia ich stanu zdrowia</p> <p>8) wskazuje powiązanie warunków dobrostanu różnych gatunków i grup użytkowych zwierząt z ich potrzebami emocjonalnymi (psychicznymi) w aspekcie zachowań typowych dla gatunku</p>			
	4) analizuje wpływ czynników zewnętrznych na zdrowie i produktywność zwierząt (ek)	<p>1) przedstawia przykłady czynników zewnętrznych (fizycznych, chemicznych, biologicznych) wpływających na zdrowie i produktywność zwierząt</p> <p>2) wyjaśnia na przykładach pozytywny oraz negatywny wpływ warunków utrzymania, czynników klimatycznych i glebowych na prawidłowy rozwój, zdrowie i produktywność zwierząt</p> <p>3) wykazuje związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm</p>	Chów zwierząt	18	3 miesiąc

		zwierzęcy a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych			
	5) stosuje zasady racjonalnego żywienia zwierząt (ek)	<p>1) opisuje ogólny skład chemiczny pasz oraz znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu zwierzęcego</p> <p>2) przedstawia przebieg przemian materii i energii oraz białek, tłuszczów i węglowodanów zachodzących w organizmie zwierzęcym z uwzględnieniem różnic gatunkowych</p> <p>3) opisuje czynniki wpływające na skład chemiczny, wartość pokarmową i strawność pasz oraz wyjaśnia ich wpływ na zdrowie, wykorzystanie pasz oraz efekty żywienia zwierząt</p> <p>4) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych grup pasz oraz dodatków paszowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>5) wykazuje zależność między prawidłowymi warunkami konserwowania i przechowywania pasz a ich jakością</p> <p>6) rozpoznaje pasze stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, ziola, rośliny szkodliwe i trujące oraz zanieczyszczenia pasz domowych na podstawie opisu, na zdjęciach i w postaci próbek pasz</p> <p>7) ocenia organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny</p> <p>8) wykazuje zależności między zasadami racjonalnego żywienia zwierząt a zdrowiem,</p>	Chów zwierząt	18	1 miesiąc

		<p>produkcyjnością i wynikami ekonomicznymi produkcji zwierzęcej</p> <p>9) opisuje systemy żywienia i określania wartości pokarmowej pasz dla przeżuwaczy, koni, świń i drobiu</p> <p>10) bilansuje przykładowe proste dawki pokarmowe dla bydła i świń z zachowaniem dopuszczalnych odchyleń</p> <p>11) sporządza preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich w oparciu o podane dane dotyczące grup zwierząt i dziennych dawek pokarmowych</p> <p>12) dobiera składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem pokarmowym i specyfiką trawienia</p>			
	<p>6) prowadzi chów zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa:</p> <p>a) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mleka</p> <p>b) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mięsa</p> <p>c) prowadzi chów kur w celu pozyskania jaj</p> <p>d) charakteryzuje ekologiczne metody chowu zwierząt</p> <p>e) charakteryzuje wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne</p> <p>f) stosuje zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich i towarzyszących</p> <p>g) stosuje przepisy dotyczące</p>	<p>1) planuje użytkowanie mleczne (krów, owiec i kóz), mięsne (bydła, świń, owiec, kóz i kur) oraz nieśne kur w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych</p> <p>2) planuje dobrostan poszczególnych grup technologicznych bydła, owiec, kóz, koni, świń i kur</p> <p>3) planuje warunki utrzymania psów i kotów</p> <p>4) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych i technologicznych zwierząt gospodarskich z wykorzystaniem aktualnie stosowanych metod i technik</p> <p>5) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych psów i kotów zgodnie z zapotrzebowaniem pokarmowym</p> <p>6) planuje warunki transportu zwierząt</p> <p>7) wskazuje istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem zwierząt gospodarskich</p>	<p>Chów zwierząt</p> <p>Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne</p>	34	Cały okres trwania kursu

	ochrony zwierząt (ek)	<p>8) wyjaśnia na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne oraz podaje możliwości jego ochrony</p> <p>9) planuje przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych</p> <p>10) znakuje zwierzęta gospodarskie i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik</p> <p>11) wypełnia prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt</p>			
	7) wykonuje zabiegi specjalne (ek)	<p>1) opisuje metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt</p> <p>2) opisuje główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania</p> <p>3) rozpoznaje gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń</p> <p>4) ocenia warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji</p> <p>5) przygotowuje roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką (instrukcją)</p> <p>6) dobiera niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego</p> <p>7) wykonuje zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne metody</p>	Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne	20	2 miesiąc

		i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy			
	8) wykonuje poskramianie zwierząt (ek)	<p>1) wyjaśnia na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>2) opisuje stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych</p> <p>3) rozpoznaje sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>4) dobiera niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania</p> <p>5) poskramia zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych</p>	Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne	20	2 miesiąc
	9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt (ek)	<p>1) opisuje poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u bydła, koni, psów i kotów</p> <p>2) dobiera zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia</p> <p>3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów (kp)</p> <p>4) ocenia aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego</p>	Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne	20	2 miesiąc

		<p>5) opracowuje harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm</p> <p>6) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry, sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej</p> <p>7) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu mlecznego i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów</p> <p>8) dobiera techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb</p> <p>9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</p>			
	10) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt (ek)	<p>1) opisuje rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>2) dobiera zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia</p> <p>3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>4) sporządza terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>5) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały</p>	Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne	20	2-3 miesiąc

		wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych			
		6) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały niezbędne do wykonania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich			
		7) dobiera techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu			
		8) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy			
ROL.11.7. Kompetencje personalne i społeczne	1) przestrzega zasad kultury i etyki w związku z realizacją zadań zawodowych	1) wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła) moralna i podaje przykłady zasad (norm, reguł) moralnych	Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne		Cały okres trwania kursu
		2) rozróżnia etyczne i nieetyczne zachowania w zawodzie			
		3) stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku			
		4) właściwie interpretuje odpowiedzialność w stosunku do zwierzęcia i jego właściciela oraz w stosunku do społeczeństwa i środowiska			
	2) analizuje własną kreatywność i otwartość na zmiany	1) określa możliwości wykorzystania własnej kreatywności w wykonywaniu zadań zawodowych			
		3) działa w sytuacji zmiany (np. warunków pracy, stanu pacjenta, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych)			
		4) przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady			
	3) stosuje techniki radzenia sobie	1) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji			

ROL.11.8
Organizacja pracy
małych zespołów

ze stresem	<p>stresowych w pracy w zawodzie</p> <p>2) omawia czynniki stresogenne</p> <p>3) opisuje konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu</p> <p>4) określa najczęściej stosowane techniki radzenia sobie ze stresem i obniżania jego poziomu</p> <p>5) opisuje różne formy zachowań asertywnych w radzeniu sobie ze stresem</p>	
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	<p>2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji publicznego</p> <p>5) współpracuje z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia</p>	
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	<p>1) omawia metody i techniki pracy w grupie najsukursze w pracy w zawodzie</p> <p>2) uzasadnia celowość planowania pracy zespołu wykonującego przydzielone zadania w zawodzie</p> <p>3) planuje wykonanie zadania zgodnie z dokonaną oceną możliwości finansowych i w określonym czasie</p>	
2) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	<p>7) motywuje członków zespołu do efektywnego wykonywania przydzielonych zadań</p> <p>8) przewiduje konsekwencje podejmowanych decyzji w kierowaniu pracy zespołu</p>	
3) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	<p>4) podaje przykłady wpływu właściwej i niewłaściwej organizacji pracy zespołu na osiągnięte efekty narzędzia)</p>	
4) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa	<p>1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa</p> <p>2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i</p>	Chów zwierząt

		rolnictwa		
		3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania		

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Chów zwierząt	90		1) rozróżnia gatunki, rasy, typy użytkowe i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych (ek)	1) wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur
				2) rozpoznaje typy i kierunki użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur
				3) posługuje się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów
				4) rozpoznaje popularne rasy bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów
				5) rozpoznaje umaszczenie bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów
			3) analizuje zachowania zwierząt (ek)	1) przedstawia zależności między poszczególnymi typami zachowań zwierząt a mechanizmami odpowiedzialnymi za ich wystąpienie

	2) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych typów zachowań bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów
	3) przedstawia zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt w celu uzyskania właściwego opisu i rozpoznania
	4) rozpoznaje stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania
	5) wyjaśnia związki między bodźcami i reakcjami, na podstawie których można przewidzieć zachowanie zwierząt w określonych sytuacjach
	6) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych wywołanych określonymi bodźcami w celu eliminacji zachowań niepożądanych i niebezpiecznych
	7) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych w celu określenia ich stanu zdrowia
	8) wskazuje powiązanie warunków dobrostanu różnych gatunków i grup użytkowych zwierząt z ich potrzebami emocjonalnymi (psychicznymi) w aspekcie zachowań typowych dla gatunku
4) analizuje wpływ czynników zewnętrznych na zdrowie i produktywność zwierząt (ek)	1) przedstawia przykłady czynników zewnętrznych (fizycznych, chemicznych, biologicznych) wpływających na zdrowie i produktywność zwierząt
	2) wyjaśnia na przykładach pozytywny oraz negatywny wpływ warunków utrzymania, czynników klimatycznych i glebowych na prawidłowy rozwój, zdrowie i produktywność zwierząt
	3) wykazuje związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm zwierzęcy a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych
5) stosuje zasady racjonalnego żywienia	1) opisuje ogólny skład chemiczny pasz oraz znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla prawidłowego

zwierząt (ek)	rozwoju i funkcjonowania organizmu <u>Zwierzęcego</u>
	2) przedstawia przebieg przemian materii i energii oraz białek, tłuszczów i węglowodanów zachodzących w organizmie zwierzęcym z uwzględnieniem różnic gatunkowych
	3) opisuje czynniki wpływające na skład chemiczny, wartość pokarmową i strawność pasz oraz wyjaśnia ich wpływ na zdrowie, wykorzystanie pasz oraz efekty żywienia zwierząt
	4) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych grup pasz oraz dodatków paszowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych
	5) wykazuje zależność między prawidłowymi warunkami konserwowania i przechowywania pasz a ich jakością
	6) rozpoznaje pasze stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zioła, rośliny szkodliwe i trujące oraz zanieczyszczenia pasz domowych na podstawie opisu, na zdjęciach i w postaci próbek pasz
	7) ocenia organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny
	8) wykazuje zależności między zasadami racjonalnego żywienia zwierząt a zdrowiem, produktywnością i wynikami ekonomicznymi produkcji zwierzęcej
	9) opisuje systemy żywienia i określania wartości pokarmowej pasz dla przeżuwaczy, koni, świń i drobiu
	10) bilansuje przykładowe proste dawki pokarmowe dla bydła i świń z zachowaniem dopuszczalnych odchyleń
	11) sporządza preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich w oparciu o podane dane dotyczące grup zwierząt i dziennych dawek pokarmowych
	12) dobiera składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem pokarmowym i specyfiką trawienia
	6) prowadzi chów zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa: a) prowadzi chów zwierząt
	1) planuje użytkowanie mleczne (krów, owiec i kóz), mięsne (bydła, świń, owiec, kóz i kur) oraz nieśne kur w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych

			<p>gospodarskich w celu pozyskania mleka</p> <p>b) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mięsa</p> <p>c) prowadzi chów kur w celu pozyskania jaj</p> <p>d) charakteryzuje ekologiczne metody chowu zwierząt</p> <p>e) charakteryzuje wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne</p> <p>f) stosuje zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich i towarzyszących</p> <p>g) stosuje przepisy dotyczące ochrony zwierząt (ek)</p>	<p>2) planuje dobrostan poszczególnych grup technologicznych bydła, owiec, kóz, koni, świń i kur</p> <p>3) planuje warunki utrzymania psów i kotów</p> <p>4) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych i technologicznych zwierząt gospodarskich z wykorzystaniem aktualnie stosowanych metod i technik</p> <p>5) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych psów i kotów zgodnie z zapotrzebowaniem pokarmowym</p> <p>6) planuje warunki transportu zwierząt</p> <p>7) wskazuje istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem zwierząt gospodarskich</p> <p>8) wyjaśnia na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne oraz podaje możliwości jego ochrony</p> <p>9) planuje przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych</p>
			<p>4) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa</p>	<p>1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa</p> <p>3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania</p>
Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne		120	<p>2) określa pokrój, stan organizmu i cechy osobowości zwierząt (ek)</p>	<p>1) opisuje charakterystyczne cechy prawidłowej budowy zewnętrznej oraz wad pokroju bydła, koni i świń</p> <p>2) rozpoznaje prawidłową budowę zewnętrzną oraz wady pokroju bydła, koni i świń</p> <p>3) rozróżnia chody koni</p> <p>4) rozpoznaje kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów</p> <p>5) rozróżnia typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich</p> <p>6) rozpoznaje typy temperamentu zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>7) rozpoznaje charakter zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>8) wyjaśnia na charakterystycznych przykładach wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich</p>

	użytkowanie
	9) dobiera narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni
	10) wykonuje pomiary zoometryczne u bydła i koni z zastosowaniem właściwej techniki i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy
	11) określa dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną masę ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej
6) prowadzi chów zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa: a) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mleka b) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mięsa c) prowadzi chów kur w celu pozyskania jaj d) charakteryzuje ekologiczne metody chowu zwierząt e) charakteryzuje wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne f) stosuje zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich i towarzyszących g) stosuje przepisy dotyczące ochrony zwierząt (ek)	10) znakuje zwierzęta gospodarskie i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik
	11) wypełnia prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt
7) wykonuje zabiegi specjalne (ek)	1) opisuje metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt
	2) opisuje główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania
	3) rozpoznaje gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń
	4) ocenia warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji
	5) przygotowuje roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką

	(instrukcją)
	6) dobiera niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego
	7) wykonuje zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne metody i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy
8) wykonuje poskramianie zwierząt (ek)	1) wyjaśnia na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych
	2) opisuje stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych
	3) rozpoznaje sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych
	4) dobiera niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania
	5) poskramia zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych
9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt (ek)	1) opisuje poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u bydła, koni, psów i kotów
	2) dobiera zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia
	3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów
	4) ocenia aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego
	5) opracowuje harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm
	6) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry,

	<p>sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej</p> <p>7) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu młecznego i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów</p> <p>8) dobiera techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb</p> <p>9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</p>
10) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt (ek)	<p>1) opisuje rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>2) dobiera zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia</p> <p>3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>4) sporządza terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>5) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych</p> <p>6) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały niezbędne do wykonania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>7) dobiera techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu</p> <p>8) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</p>
1) przestrzega zasad kultury i etyki w związku z realizacją zadań zawodowych	<p>1) wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła) moralna i podaje przykłady zasad (norm, reguł) moralnych</p> <p>2) rozróżnia etyczne i nieetyczne zachowania w zawodzie</p> <p>3) stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku</p>

			4) właściwie interpretuje odpowiedzialność w stosunku do zwierzęcia i jego właściciela oraz w stosunku do społeczeństwa i środowiska
		2) analizuje własną kreatywność i otwartość na zmiany	1) określa możliwości wykorzystania własnej kreatywności w wykonywaniu zadań zawodowych 3) działa w sytuacji zmiany (np. warunków pracy, stanu pacjenta, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych) 4) przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady
		3) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	1) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy w zawodzie 2) omawia czynniki stresogenne 3) opisuje konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu 4) określa najczęściej stosowane techniki radzenia sobie ze stresem i obniżania jego poziomu 5) opisuje różne formy zachowań asertywnych w radzeniu sobie ze stresem
		6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji publicznego 5) współpracuje z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia
		1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) omawia metody i techniki pracy w grupie najsukurszejsze w pracy w zawodzie 2) uzasadnia celowość planowania pracy zespołu wykonującego przydzielone zadania w zawodzie 3) planuje wykonanie zadania zgodnie z dokonaną oceną możliwości finansowych i w określonym czasie
		2) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	7) motywuje członków zespołu do efektywnego wykonywania przydzielonych zadań 8) przewiduje konsekwencje podejmowanych decyzji w kierowaniu pracy zespołu
		3) wprowadza rozwiązania techniczne i	4) podaje przykłady wpływu właściwej i niewłaściwej organizacji pracy zespołu na osiągnane efekty narzędzia)

organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Kształcenie teoretyczne				Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może być w formie zdalnej.
1.	ROL.11.3.	Chów zwierząt	90	
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie teoretyczne			90	
Kształcenie praktyczne				Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
1.	ROL.11.3	Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne	120	
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie praktyczne			120	
Łączna liczba godzin			210	

Planowany termin egzaminu: po zakończeniu kursu.

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- rozróżniania gatunków, ras, typów użytkowych i kierunków użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych,
- określania pokroju, stanu organizmu i cech osobowości zwierząt,
- dobierania ras zwierząt gospodarskich do planowanej produkcji,
- analizowania zachowań zwierząt gospodarskich i domowych,
- prowadzenia chowu zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa,
- żywienia i utrzymania zwierząt gospodarskich i domowych,
- poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych,
- wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u zwierząt gospodarskich i domowych,
- wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich,
- wykonywania zabiegów specjalnych.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Chów zwierząt (T) 90 godz.

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- stosowanie zasad racjonalnego żywienia zwierząt,
- rozróżnianie gatunków, ras, typów i kierunków użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych,
- analizowanie zachowania zwierząt,
- analizowanie wpływu czynników zewnętrznych na zdrowie i produktywność zwierząt,
- prowadzenie chowu zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa.

4.1.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (uczestnik potrafi)

- dobierać pasze do dawki pokarmowej oraz bilansować dawki pokarmowe dla zwierząt gospodarskich,
- sporządzać preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich,
- dobierać składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem i specyfiką trawienia,

- rozpoznawać stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania,
- wskazywać związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm zwierzęcy, a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych,
- rozpoznawać gatunki, rasy, typy użytkowe i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych,
- posłużyć się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, owiec, kóz, koni, kur, świń psów i kotów,
- rozróżnić popularne rasy bydła, owiec, kóz, koni, świń, psów i kotów, na podstawie opisu, na zdjęciach i żywych zwierzętach,
- rozpoznać umaszczenie bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów, na podstawie opisu, na zdjęciach i żywych zwierzętach,
- prowadzić zgodnie z zasadami i przepisami prawa chowu bydła, owiec i kóz w celu pozyskania mleka, chowu świń, bydła, owiec, kóz i kur w celu pozyskania mięsa oraz chowu kur w celu pozyskania jaj.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
I. Żywienie zwierząt	1. Rodzaje i wartość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt	9	<ul style="list-style-type: none"> – opisać ogólny skład chemiczny pasz oraz znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu zwierzęcego, – wskazać charakterystyczne cechy poszczególnych grup pasz oraz dodatków paszowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, – wykazać zależność między prawidłowymi warunkami konserwowania i przechowywania pasz a ich jakością, – rozpoznawać pasze stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zioła, rośliny szkodliwe i trujące oraz zanieczyszczenia pasz domowych na podstawie opisu, na zdjęciach i w postaci próbek pasz, – przedstawić przebieg przemian materii i energii oraz białek, tłuszczów i węglowodanów zachodzących w organizmie zwierzęcym z uwzględnieniem

			<p>różnic gatunkowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisać czynniki wpływające na skład chemiczny, wartość pokarmową i strawność pasz, – wyjaśnić wpływ składników chemicznych na zdrowie, wykorzystanie pasz oraz efekty żywienia zwierząt, – oceniać organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny.
	2. Podstawy żywienia zwierząt	9	<ul style="list-style-type: none"> – opisać systemy żywienia i określania wartości pokarmowej pasz dla przeżuwaczy, koni, świń i drobiu, – bilansować przykładowe proste dawki pokarmowe dla bydła i świń z zachowaniem dopuszczalnych odchyleń, – wykazać zależności między zasadami racjonalnego żywienia zwierząt a zdrowiem, produkcyjnością i wynikami ekonomicznymi produkcji zwierzęcej, – sporządzać preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich w oparciu o podane dane dotyczące grup zwierząt i dziennych dawek pokarmowych, – dobierać składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem pokarmowym i specyfiką trawienia, – planować żywienie poszczególnych grup wiekowych i technologicznych zwierząt gospodarskich z wykorzystaniem aktualnie stosowanych metod i technik, – planować żywienie poszczególnych grup wiekowych psów i kotów zgodnie z zapotrzebowaniem pokarmowym.
II. Chów zwierząt	1. Technologiczne podstawy chowu bydła	6	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania bydła, – rozpoznać kierunki użytkowania bydła, – rozpoznać popularne rasy bydła, – rozpoznać proste umaszczenie bydła, – dobrać rasy bydła do rodzaju użytkowania, – wymienić warunki higienicznego doju i przechowywania mleka, – wymienić czynniki wpływające na ilość i jakość pozyskiwanego mleka i mięsa, – wymienić systemy utrzymania bydła w zależności od kierunku użytkowania,

			<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady odchowu cieląt i wychowu jałówek, – posłużyć się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, – opisać charakterystyczne cechy ras bydła, – planować użytkowanie mleczne i mięsne w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych, – omówić zasady klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, – planować dobrostan poszczególnych grup technologicznych bydła, – wskazywać istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem bydła, – planować warunki transportu zwierząt, – wyjaśnić na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu bydła na środowisko naturalne oraz podać możliwości jego ochrony, – planować przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych.
	2. Technologiczne podstawy chowu owiec i kóz	6	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania owiec i kóz, – rozpoznać kierunki użytkowania owiec i kóz, – rozpoznać popularne rasy owiec i kóz, – dobrać rasy owiec i kóz do rodzaju użytkowania, – wymienić warunki higienicznego doju i przechowywania mleka owczego i koziego, – wymienić czynniki wpływające na ilość i jakość pozyskiwanego mleka i mięsa, – wymienić systemy utrzymania owiec i kóz w zależności od kierunku użytkowania, – posłużyć się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras owiec i kóz, – opisać charakterystyczne cechy ras owiec i kóz, – planować użytkowanie mleczne i mięsne w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych,

			<ul style="list-style-type: none"> – planować dobrostan poszczególnych grup technologicznych owiec i kóz, – wskazywać istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem owiec i kóz, – planować warunki transportu zwierząt, – wyjaśnić na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu owiec i kóz na środowisko naturalne oraz podać możliwości jego ochrony, – planować przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych, – wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania.
	3. Technologiczne podstawy chowu trzody chlewnej	6	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania trzody chlewnej, – rozpoznać typy użytkowe trzody chlewnej, – rozpoznać popularne rasy trzody chlewnej, – dobrać rasy trzody chlewnej do rodzaju użytkowania, – wymienić czynniki wpływające na ilość i jakość pozyskiwanego mięsa, – wymienić systemy utrzymania trzody chlewnej, – opisać zasady odchowu i pielęgnacji prosiąt, – posłużyć się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras trzody chlewnej, – opisać charakterystyczne cechy ras trzody chlewnej objętych w Polsce hodowlą zarodową, – planować chów i hodowlę trzody chlewnej aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych, – omówić zasady klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, – planować dobrostan poszczególnych grup produkcyjnych trzody chlewnej, – wskazywać istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem trzody chlewnej,

			<ul style="list-style-type: none"> – planować warunki transportu zwierząt, – wyjaśnić na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu trzody chlewnej na środowisko naturalne oraz podać możliwości jego ochrony, – planować przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych, – wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania.
	4. Chów i użytkowanie koni	6	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania koni, – rozpoznać kierunki użytkowania koni, – rozpoznać popularne rasy koni, – rozpoznać proste umaszczenie koni, – dobrać rasy koni do sposobu użytkowania, – opisać zasady odchowu źrebiąt, – posłużyć się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras koni, – opisać charakterystyczne cechy ras koni, – planować użytkowanie koni w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych, – planować utrzymanie koni zgodnie z ich dobrostanem, – planować warunki transportu koni, – planować przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych, – wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania.

	5. Chów i użytkowanie drobiu	6	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania drobiu (kur), – rozpoznać kierunki użytkowania kur, – rozpoznać popularne rasy kur, – dobrać rasy kur do rodzaju użytkowania, – wymienić czynniki wpływające na ilość i jakość pozyskiwanych jaj i mięsa, – wymienić systemy utrzymania kur w zależności od kierunku użytkowania, – posłużyć się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras kur, – opisać charakterystyczne cechy ras kur, – planować użytkowanie nieśne i mięsne w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych, – planować dobrostan poszczególnych grup technologicznych kur, – wskazywać istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem kur, – planować warunki transportu zwierząt, – wyjaśnić na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu kur na środowisko naturalne oraz podać możliwości jego ochrony, – planować przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych, – wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa – wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania.
	6. Utrzymanie psów i kotów	6	<ul style="list-style-type: none"> – dobrać rasę psa / kota do posiadanych warunków, – wymienić zasady zakupu psa / kota, – wymienić zasady przygotowania miejsca dla psa / kota, – wymienić zabiegi pielęgnacyjne wykonywane u psów / kotów, – omówić zasady porozumiewania się z psem / kotem,

			<ul style="list-style-type: none"> – planować warunki utrzymania psów / kotów, – omówić zasady racjonalnego żywienia poszczególnych ras i grup wiekowych psów / kotów, – scharakteryzować zabiegi pielęgnacyjne u psów / kotów.
III. Warunki utrzymania zwierząt	1. Higiena produkcji zwierząt	18	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić pojęcia: mikroklimat pomieszczeń, ciśnienie atmosferyczne, względna, wilgotność bezwzględna, natężenie oświetlenia, stosunek okien do podłogi, przepływ powietrza, przeciąg, promieniowanie ciepłe, gazy szkodliwe, gazy trujące, – wymienić rodzaje czynników zewnętrznych (fizyczne, chemiczne, biologiczne) wpływających na zdrowie i produktywność zwierząt, – przedstawić przykłady czynników zewnętrznych (fizycznych, chemicznych, biologicznych) wpływających na zdrowie i produktywność zwierząt, – wykazać związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm zwierzęcy a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych, – wyjaśnić na przykładach pozytywny oraz negatywny wpływ warunków utrzymania, czynników klimatycznych i glebowych na prawidłowy rozwój, zdrowie i produktywność zwierząt, – wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa, – opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania.
IV. Zachowania zwierząt	1. Behawioralne aspekty chowu zwierząt	18	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać charakterystyczne cechy poszczególnych typów zachowań bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów, – rozpoznać stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania, – przedstawić zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt w celu uzyskania właściwego opisu i rozpoznania, – przedstawić zależności między poszczególnymi typami zachowań zwierząt a mechanizmami odpowiedzialnymi za ich wystąpienie,

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić związki między bodźcami i reakcjami, na podstawie których można przewidzieć zachowanie zwierząt w określonych sytuacjach, – wyciągać wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych wywołanych określonymi bodźcami w celu eliminacji zachowań niepożądanych i niebezpiecznych, – wyciągać wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych w celu określenia ich stanu zdrowia, – wskazywać powiązanie warunków dobrostanu różnych gatunków i grup użytkowych zwierząt z ich potrzebami emocjonalnymi (psychicznymi) w aspekcie zachowań typowych dla gatunku.
<p>Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.</p>			

4.1.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Warunkiem osiągania założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Chów zwierząt jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących uczestnika do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z uczestnikami – określenie ilości osób w grupie, przydzielenie zadań indywidualnych,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczestnika poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla uczestnika.

Propozycje metod nauczania

Wiedza z przedmiotu Chów zwierząt jest budowana w oparciu o dotychczasowe wiadomości uzyskane przez każdego uczestnika na drodze nieformalnej. Kompetencje uczestnika w tym zakresie mogą być zróżnicowane, dlatego należy przeprowadzić na początku zajęć dydaktycznych test diagnozujący. Analiza wyników testu pozwoli nauczycielowi precyzyjnie zaplanować proces kształcenia.

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować uczestnika w proces kształcenia. Często należy stosować metody angażujące uczestnika w rozwiązywanie problemów technicznych, ilustrować treści kształcenia ćwiczeniami, pokazami, prezentacjami, filmami. Dla przedmiotu Chów zwierząt, który jest przedmiotem teoretycznym zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących:

- wykład informacyjny,
- wykład problemowy,

- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektu.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone pracowni zootechnicznej wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, oprogramowaniem biurowym, drukarką ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, telewizor, tablicę ścieralną, przepisy prawa, regulaminy, przewodniki, procedury, instrukcje, normy (w tym normy żywienia przeżuwaczy, koni, świń i kur), wzorce oceny organoleptycznej pasz, tablice poglądowe z rasami zwierząt gospodarskich i domowych, atlasy ras zwierząt gospodarskich i domowych, atlasy roślin (trawy, rośliny pastewne, zioła, rośliny szkodliwe i trujące), prezentacje multimedialne i filmy dydaktyczne, zestawy próbek pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zdjęcia i zestawy zasuszonych okazów traw, roślin pastwiskowych, ziół oraz roślin szkodliwych i trujących, tabele norm żywienia, oprogramowanie do układania dawek pokarmowych dla zwierząt, sprzęt i narzędzia do przygotowania i zadawania pasz, karty pracy dla uczestników.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy uczestnika, aby dostosować się do możliwości i potrzeb uczestnika w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie powinno odbywać się w formie zdalnej.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach uczestnik powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych uczestników (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę uczestnika. Przyczynia się to do przejmowania przez uczestnika odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sprawdzanie osiągnięć uczestnika,

przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy ocena opisowa powinno również zawierać informację zwrotną dla uczestnika na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych uczestnika mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-fałsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- platform e-learningowych i testów online umożliwiających analizę osiągnięć uczestnika,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed uczestnikiem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych uczestnika może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Proponuje się ewaluację przedmiotu chów zwierząt według następujących kryteriów:

- 1) skuteczności osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla przedmiotu,
- 2) adekwatności wymagań programowych do potrzeb i możliwości uczestnika,
- 3) trafności doboru form i metod kształcenia do potrzeb i zainteresowań uczestnika,
- 4) zgodność warunków realizacji programu ze szkolną bazą dydaktyczną.

Ewaluacja powinna być prowadzona podczas całego okresu nauczania przedmiotu, a także po jego zakończeniu. Przeprowadzone badanie i monitorowanie procesu kształcenia powinno umożliwić ocenę stopnia osiągnięcia założonych celów kształcenia, głównie w zakresie podwyższenia kompetencji zawodowych uczestnika, ich motywacji do nauki, zmiany w zachowaniu i zaangażowaniu w wykonywaniu zajęć zawodowych, a także samych warunków i organizacji zajęć.

Proponuje się zastosowanie następujących narzędzi ewaluacji:

- 1) arkusz samooceny nauczyciela realizacji programu nauczania przedmiotu zawierający pytania:
 - czy została przeprowadzona diagnoza wiadomości i umiejętności uczestnika dotyczących zagadnień objętych programem nauczania przedmiotu,

- czy plan dydaktyczny przedmiotu został skonstruowany w oparciu o wyniki testów diagnostycznych,
 - czy plan dydaktyczny został dostosowany do potrzeb i możliwości uczestnika,
 - czy zaplanowano rezultat końcowy (po zakończeniu każdego działu i po zakończeniu realizacji programu nauczania) oraz wskaźniki sprawdzenia poziomu jego osiągnięcia,
 - czy uczestnicy zostali zapoznani z wymaganiami w zakresie stosowanego systemu oceniania,
 - czy przy planowaniu zajęć treści, metody i formy kształcenia były dobierane do wyznaczonych celów zajęć i możliwości uczestnika,
 - czy był stosowany odpowiedni system wspierania i motywacji uczestnika,
 - czy uczestnicy byli zaangażowani podczas zajęć,
 - czy na zajęciach panowała atmosfera przyjazna dla uczestnika,
 - czy zaplanowane ćwiczenia były częścią zadań zawodowych, które uczestnik będzie w przyszłości wykonywał;
- 2) ankiety dla uczestnika, w których ankietowani wyrażają swoją opinię o realizacji programu nauczania na zajęciach edukacyjnych odpowiadając na pytania dotyczące:
- znajomości zasad oceniania,
 - znajomości celu poszczególnych zajęć edukacyjnych,
 - przystępności sposobu wprowadzania nowych treści kształcenia,
 - adekwatności tempa zajęć do możliwości uczestnika,
 - otrzymywania informacji zwrotnej od nauczyciela na temat własnych osiągnięć edukacyjnych,
 - atrakcyjności stosowanych metod kształcenia,
 - możliwości uczenia się we współpracy,
 - możliwości planowania czynności i samodzielnego wykonania zadania,
 - ilości i jakości stosowanych środków dydaktycznych,
 - możliwości rozwijania swoich zainteresowań;
- 3) wyniki testów i sprawdzianów osiągnięć edukacyjnych uczestnika, produkty projektów edukacyjnych wykonanych przez uczestnika.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne (P) 120 godz.

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- praktyczne stosowanie nabytej wiedzy,

- określanie pokroju, stanu organizmu i cech osobowości zwierząt,
- wykonywanie pomiarów zoometrycznych i określanie masy ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżonej masy ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej,
- znakowanie zwierząt i wypełnianie dokumentacji rejestracyjnej zwierząt,
- wykonywanie zabiegów specjalnych (dezynfekcji, dezynsekcji, deratyzacji),
- poskramianie zwierząt,
- wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych u zwierząt gospodarskich i domowych,
- wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich.

4.2.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (uczestnik potrafi)

- rozpoznać prawidłową budowę zewnętrzną oraz wady pokroju bydła, koni i świń,
- rozróżnić chody koni,
- rozpoznać kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów,
- rozróżnić typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich,
- rozpoznać charakter zwierząt gospodarskich i domowych,
- wyjaśnić wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich użytkowanie,
- dobrać narzędzia i wykonać pomiary zoometryczne u bydła i koni z zastosowaniem właściwej techniki,
- określić dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną masę ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej,
- znakować zwierzęta gospodarskich i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik,
- wypełniać prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt,
- opisać metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt,
- opisać główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania,
- rozpoznać gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń,
- ocenić warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji,
- przygotować roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką (instrukcją),
- dobrać niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego,

- wykonać zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne metody i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy,
- wyjaśnić na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych,
- opisać stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych,
- rozpoznać sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych,
- dobrać niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania,
- poskramiać zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych,
- opisać poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u bydła, koni, psów i kotów,
- dobrać zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia,
- opisać aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów,
- ocenić aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego,
- opracować harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm,
- rozpoznać sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry, sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej,
- dobrać sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu mlecznego i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów,
- dobrać techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb,
- wykonać zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- opisać rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich,
- dobrać zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia,
- opisać aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich,
- sporządzić terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich,
- rozpoznać i dobrać sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich,
- dobrać techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu,
- wykonać zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
I. Ocena pokroju zwierząt	1. Pokrój zwierząt	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać prawidłową budowę ciała pokroju bydła, koni i świń, – rozpoznać wady pokroju poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich i domowych, – rozróżnić chody koni, – rozpoznać kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów, – rozróżnić typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich, – wyjaśnić wpływ utrzymania zwierząt gospodarskich i domowych na ich kondycję i konstytucję.
	2. Cechy osobowości zwierząt	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać charakter zwierząt gospodarskich i domowych, – rozpoznać typy temperamentu zwierząt gospodarskich i domowych, – wyjaśnić na charakterystycznych przykładach wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich użytkowanie, – właściwie interpretować mowę ciała w komunikacji publicznej, – przedstawić sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizować ich zalety i wady.
	3. Pomiary zoometryczne	8	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni, – rozpoznać narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni, – wskazać miejsca wykonywania podstawowych pomiarów zoometrycznych u bydła, – Dobrać narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni, – wykonać pomiary zoometryczne u bydła z zastosowaniem właściwej techniki i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, – wykonać pomiary zoometryczne u koni z zastosowaniem właściwej techniki

			<p>i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – określić dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną masę ciała za pomocą taśmy zoometrycznej, – współpracować z przedstawicielami innych zawodów w zakresie ochrony zdrowia.
II. Przepisy prawa dotyczące chowu zwierząt gospodarskich i domowych	1. Identyfikacja i rejestracja zwierząt	16	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić pojęcia identyfikacja zwierząt, rejestracja zwierząt, zwierzęta towarzyszące, – wymienić nazwy instytucji zajmujących się identyfikacją i rejestracją zwierząt poszczególnych gatunków, – określić obowiązki posiadacza zwierząt w ramach systemu IRZ, – wymienić wymogi z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt gospodarskich (bydło, konie, owce, kozy, świnie) oraz towarzyszących (psy, koty), – wymienić dokumenty obowiązujące w identyfikacji i rejestracji poszczególnych gatunków zwierząt, – przedstawić procedurę rejestracji poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich, – przedstawić wymogi z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt gospodarskich (bydło, konie, owce, kozy, świnie) oraz towarzyszących (psy, koty), – znakować zwierzęta gospodarskich i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik, – wypełniać prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt.
III. Zabiegi w chowie zwierząt	1. Zabiegi specjalne	20	<ul style="list-style-type: none"> – opisać metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt, – opisać główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania, – rozpoznać gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń, – dobrać niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do

			<p>rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenić warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji, – przygotować roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką (instrukcją), – wykonać zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne metody i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy.
	2. Poskramianie zwierząt	20	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych, – opisać stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych, – rozpoznać sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych, – dobrać niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania, – poskramiać zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych, – rozróżnić etyczne i nieetyczne zachowania w zawodzie, – właściwie interpretować odpowiedzialność w stosunku do zwierzęcia i jego właściciela oraz w stosunku do społeczeństwa i środowiska, – wyjaśnić czym jest zasada (norma, reguła) moralna i podać przykłady zasad (norm, reguł) moralnych, – omawiać metody i techniki pracy w grupie najsukuteczniejsze w pracy w zawodzie, – uzasadnić celowość planowania pracy zespołu wykonującego przydzielone zadania w zawodzie,

			<ul style="list-style-type: none"> – motywować członków zespołu do efektywnego wykonywania przydzielonych zadań, – przewidywać konsekwencje podejmowanych decyzji w kierowaniu pracy zespołu, – podać przykłady wpływu właściwej i niewłaściwej organizacji pracy zespołu na osiąganе efekty.
	3. Zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt	20	<ul style="list-style-type: none"> – opisać poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u bydła, koni, psów i kotów, – opisać aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów, – rozpoznać sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry, sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej, – określić możliwości wykorzystania własnej kreatywności w wykonywaniu zadań zawodowych, – dobrać zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia, – ocenić aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego, – opracować harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm, – dobrać sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu mlecznego i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów, – dobrać techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb, – wykonać zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny

			<p>pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – działać w sytuacji zmiany (np. warunków pracy, stanu pacjenta, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych).
	4. Zabiegi zootechniczne u zwierząt	20	<ul style="list-style-type: none"> – opisać rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich, – dobrać zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia, – opisać aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich, – rozpoznać i dobrać sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich, – sporządzić terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich, – dobrać techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu, – wykonać zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, – wskazywać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy w zawodzie, – omawiać czynniki stresogenne, – opisać konsekwencje długotrwałego pozostawiania pod wpływem stresu, – określać najczęściej stosowane techniki radzenia sobie ze stresem i obniżania jego poziomu, – opisać różne formy zachowań asertywnych w radzeniu sobie ze stresem, – planować wykonanie zadania zgodnie z dokonaną oceną możliwości finansowych i w określonym czasie.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów

4.2.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Warunkiem osiągania założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących uczestnika do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z uczestnikami – określenie ilości osób w grupie, przydzielenie zadań do wykonania indywidualnie,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności uczestnika poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla uczestnika.

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne, który jest przedmiotem o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe. Na szczególną uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz z instruktażem,
- pokaz z objaśnieniem,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów,
- metoda przewodniego tekstu.

W zakresie kształcenia zawodowego bardzo dobrze sprawdza się również nauczanie problemowe ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących:

- metoda przypadków,
- metoda sytuacyjna.

Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia praktyczne powinny się odbywać w warunkach gwarantujących nabycie poszczególnych umiejętności. W zależności od realizowanego tematu są to:

- pracownia zootechniczna wyposażona w: stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, oprogramowaniem biurowym, drukarką ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, telewizor, tablicę szkolną, sprzęt i narzędzia do wykonywania pomiarów zoometrycznych (miara zoometryczna, cyrkiel zoometryczny, laska zoometryczna), kolczyki dla różnych gatunków zwierząt gospodarskich, tatuownice, kredki do znakowania zwierząt, transpondery, sprzęt do poskramiania zwierząt, zestaw narzędzi do pielęgnacji skóry bydła i koni, zestaw narzędzi do ręcznej i mechanicznej korekcji racic i kopyt, zestaw do pielęgnacji pazurów u psów i kotów, zestaw do pielęgnacji zębów u psów i kotów, zestaw do pielęgnacji skóry i sierści u psów i kotów, zestaw do pielęgnacji uszu psów i kotów, sprzęt i narzędzia do wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich (kleszcze i szlifierka do skracania kielków u prosiąt, dekornizator, sztyfty chemiczne, linka do obcinania rogów, emaskulator, obcinacz ogonków, kleszczyki do kastracji prosiąt, oprawki i ostrza skalpela, elastrator, gumki do kastracji, stojak do kastracji prosiąt, środki dezynfekcyjne), sprzęt i narzędzia do wykonywania zabiegów specjalnych (zdjęcia szkodników i ich odchodów, różnego rodzaju pułapki i potrzaski na myszy i szczury, trucizny w formie pasty, granulatu, kremu, tacki na trutki, opryskiwacze, opylacze, środki myjące i preparaty dezynfekcyjne, maty dezynfekcyjne, feromony, lepy, pułapki na owady, lampy owadobójcze, kombinezony, maski, buty i rękawice ochronne, apteczka weterynaryjna).
- pomieszczenia inwentarskie: zwierzęta gospodarskie i domowe, odzież ochronna do pracy ze zwierzętami (ubranie robocze, buty robocze z ochroną palców, rękawice robocze lub gumowe).

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych: indywidualnie oraz w dwuosobowych grupach. W przypadku przedmiotu Prowadzenie chowu zwierząt- zajęcia praktyczne zaleca się, aby liczba kształconych w grupie uczestników nie przekraczała 12 osób. Istotną kwestią w kształceniu zawodowym praktycznym jest indywidualizacja pracy uczestnika idąca w kierunku jego potrzeb i możliwości. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb uczestnika,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać uczestnika do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować uczestnika do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczestnika

W trakcie realizacji przedmiotu Prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne bardzo ważnym elementem procesu kształcenia jest informacja zwrotna, w której nauczyciel wskazuje, jakie czynności uczestnik wykonuje dobrze, a jakie należy skorygować. Wymaga to od nauczyciela wnikliwej obserwacji uczestnika w trakcie wykonywania ćwiczeń. Oprócz czynności manualnych związanych z wykonywaniem zadań zawodowych informacja zwrotna powinna dotyczyć również wiedzy zawodowej, umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji (norm, katalogów, literatury fachowej, Internetu), oraz kompetencji personalnych i społecznych, w tym umiejętności pracy w zespole. Praca w zespole jest okazją do wdrażania uczestnika do oceny koleżeńskiej oraz samooceny, przyczynia się to do rozwijania umiejętności

samokształcenia. Wskazane jest, aby uczestnicy dokonywali samooceny własnej pracy i kolegów z zespołu według zaproponowanych przez nauczyciela arkuszy samooceny lub według kryteriów ustalonych przez samych uczestników.

Ocena podsumowująca powinna odbywać się na podstawie kryteriów ustalonych przez nauczyciela i przedstawionych uczestnikom na początku zajęć. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczestnika powinno dostarczyć informacji dotyczących zakresu i stopnia realizacji celów kształcenia każdego z działów programowych.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych uczestnika w ramach przedmiotu prowadzenie chowu zwierząt – zajęcia praktyczne dotyczą:

1. Określania pokroju, stanu organizmu i cech osobowości zwierząt.
2. Wykonywania pomiarów zoometrycznych i określania masy ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżonej masy ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej.
3. Znakowania zwierząt i wypełniania dokumentacji rejestracyjnej zwierząt.
4. Wykonywania zabiegów specjalnych (dezynfekcji, dezynsekcji, deratyzacji).
5. Poskramiania zwierząt.
6. Wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u zwierząt gospodarskich i domowych.
7. Wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich.

5. Ewaluacja programu KUZ

Przyjęto 5 stopniową skalę dla poziomów nasilenia każdej kompetencji, spójną z modelem braci Dreyfus:

Wskaźnik	Charakterystyka
Brak kompetencji (A) Nowicjusz	Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji
Uczący się (B) Początkujący	Podejmowanie prób zachowania się w oczekiwany sposób, poradzenia sobie z zadaniami wymagającymi danych kompetencji, popełnianie błędów w przypadku samodzielnego wykonywania zadań i umiejętne ich wykonywanie w przypadku monitoringu/kontroli
Dobry (C) Kompetentny	Samodzielność, poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z nieco trudniejszymi zadaniami, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji
Bardzo dobry (D)	Sprawna, bezbłędna realizacja zadań wymagających danej kompetencji, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie

Zaawansowany	z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach
Wybitny (E) Ekspert	Sprawne wykonywanie nawet wyjątkowo trudnych zadań wymagających danej kompetencji, wskazywanie i tłumaczenie innym oczekiwanych zachowań. Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia (A), (B), (C), (D), (E)	Metody/techniki badania	Termin badania
ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych			
1) rozróżnia gatunki, rasy, typy użytkowe i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur rozpoznaje typy i kierunki użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur posługuje się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów rozpoznaje popularne rasy bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów rozpoznaje umaszczenie bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów opisuje charakterystyczne cechy prawidłowej budowy zewnętrznej oraz wad pokroju bydła, koni i świń rozpoznaje prawidłową budowę zewnętrzną oraz wady pokroju bydła, koni i świń rozróżnia chody koni rozpoznaje kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów rozróżnia typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich rozpoznaje typy temperamentu zwierząt gospodarskich i domowych rozpoznaje charakter zwierząt gospodarskich i domowych wyjaśnia na charakterystycznych przykładach wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich użytkowanie dobiera narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni wykonuje pomiary zoometryczne u bydła i koni z zastosowaniem właściwej techniki i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy określa dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną 	<ul style="list-style-type: none"> wykład informacyjny wykład problemowy dyskusja dydaktyczna burza mózgów ćwiczenia przedmiotowe metoda projektów pokaz z instruktorem pokaz z objaśnieniem ćwiczenia przedmiotowe metoda projektów metoda przewodniego tekstu 	Cały okres trwania kursu
2) określa pokrój, stan organizmu i cechy osobowości zwierząt			
3) analizuje zachowania zwierząt			
4) analizuje wpływ czynników zewnętrznych na zdrowie i produktywność zwierząt			
5) stosuje zasady racjonalnego żywienia zwierząt			
6) prowadzi chów zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa: a) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mleka b) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mięsa c) prowadzi chów kur w celu pozyskania jaj d) charakteryzuje ekologiczne metody chowu zwierząt			

e) charakteryzuje wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne	<p>masę ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zależności między poszczególnymi typami zachowań zwierząt a mechanizmami odpowiedzialnymi za ich wystąpienie – wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych typów zachowań bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów – przedstawia zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt w celu uzyskania właściwego opisu i rozpoznania – rozpoznaje stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania – wyjaśnia związki między bodźcami i reakcjami, na podstawie których można przewidzieć zachowanie zwierząt w określonych sytuacjach – wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych wywołanych określonymi bodźcami w celu eliminacji zachowań niepożądanych i niebezpiecznych – wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych w celu określenia ich stanu zdrowia – wskazuje powiązanie warunków dobrostanu różnych gatunków i grup użytkowych zwierząt z ich potrzebami emocjonalnymi (psychicznymi) w aspekcie zachowań typowych dla gatunku – przedstawia przykłady czynników zewnętrznych (fizycznych, chemicznych, biologicznych) wpływających na zdrowie i produktywność zwierząt – wyjaśnia na przykładach pozytywny oraz negatywny wpływ warunków utrzymania, czynników klimatycznych i glebowych na prawidłowy rozwój, zdrowie i produktywność zwierząt – wykazuje związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm zwierzęcy a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych – opisuje ogólny skład chemiczny pasz oraz znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu zwierzęcego – przedstawia przebieg przemian materii i energii oraz białek, tłuszczów i węglowodanów zachodzących w organizmie zwierzęcym z uwzględnieniem różnic gatunkowych – opisuje czynniki wpływające na skład chemiczny, wartość pokarmową i strawność pasz oraz wyjaśnia ich wpływ na zdrowie, wykorzystanie pasz oraz efekty żywienia zwierząt 		
f) stosuje zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich i towarzyszących			
g) stosuje przepisy dotyczące ochrony zwierząt			
7) wykonuje zabiegi specjalne			
8) wykonuje poskramianie zwierząt			
9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt			
10) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt			

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych grup pasz oraz dodatków paszowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych – wykazuje zależność między prawidłowymi warunkami konserwowania i przechowywania pasz a ich jakością – rozpoznaje pasze stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zioła, rośliny szkodliwe i trujące oraz zanieczyszczenia pasz domowych na podstawie opisu, na zdjęciach i w postaci próbek pasz – ocenia organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny – wykazuje zależności między zasadami racjonalnego żywienia zwierząt a zdrowiem, produktywnością i wynikami ekonomicznymi produkcji zwierzęcej – opisuje systemy żywienia i określania wartości pokarmowej pasz dla przeżuwaczy, koni, świń i drobiu – bilansuje przykładowe proste dawki pokarmowe dla bydła i świń z zachowaniem dopuszczalnych odchyłań – sporządza preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich w oparciu o podane dane dotyczące grup zwierząt i dziennych dawek pokarmowych – dobiera składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem pokarmowym i specyfiką trawienia – planuje użytkowanie mleczne (krów, owiec i kóz), mięsne (bydła, świń, owiec, kóz i kur) oraz nieśne kur w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych – planuje dobrostan poszczególnych grup technologicznych bydła, owiec, kóz, koni, świń i kur – planuje warunki utrzymania psów i kotów – planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych i technologicznych zwierząt gospodarskich z wykorzystaniem aktualnie stosowanych metod i technik – planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych psów i kotów zgodnie z zapotrzebowaniem pokarmowym – planuje warunki transportu zwierząt – wskazuje istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem zwierząt gospodarskich – wyjaśnia na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne oraz podaje możliwości jego 		
--	---	--	--

	<p>ochrony</p> <ul style="list-style-type: none"> – planuje przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych – znakuje zwierzęta gospodarskie i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik – wypełnia prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt – opisuje metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt – opisuje główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania – rozpoznaje gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń – ocenia warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji – przygotowuje roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką (instrukcją) – dobiera niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego – wykonuje zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne metody i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy – wyjaśnia na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych – opisuje stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych – rozpoznaje sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych – dobiera niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania – poskramia zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych – opisuje poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u 		
--	---	--	--

	<p>bydła, koni, psów i kotów</p> <ul style="list-style-type: none"> – dobiera zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia – opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów – ocenia aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego – opracowuje harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm – rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry, sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej – dobiera sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu mlecznego i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów – dobiera techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb – wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy – opisuje rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich – dobiera zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia – opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich – sporządza terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich – rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych – dobiera sprzęt, narzędzia i materiały niezbędne do wykonania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich – dobiera techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu – wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy 		
--	---	--	--

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Biesiada- Drzazga B., Janocha A., Prowadzenie produkcji zwierzęcej część 1 i 2, WSiP, 2018
2. Szulc Tadeusz, Chów i hodowla zwierząt, Wydawnictwo Akademii Rolniczej we Wrocławiu, 2005

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

- odzież ochronna do pracy ze zwierzętami oraz środki ochrony indywidualnej,
- tablice poglądowe z rasami zwierząt gospodarskich i domowych, przepisy prawa, regulaminy, przewodniki, procedury, instrukcje (w tym wykonania oceny kondycji krów w skali BCS – Body Condition Scoring), dokumentacje (w tym Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt), normy (w tym normy żywienia przeżuwaczy, koni, świń i kur), wzorce oceny organoleptycznej pasz, atlasy ras zwierząt gospodarskich i domowych, atlasy roślin (trawy, rośliny pastewne, zioła, rośliny szkodliwe i trujące), prezentacje multimedialne i filmy dydaktyczne,
- zwierzęta gospodarskie i domowe,
- zestawy próbek pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zdjęcia i zestawy zasuszonych okazów traw, roślin pastwiskowych, ziół oraz roślin szkodliwych i trujących, tabele norm żywienia,
- oprogramowanie do układania dawek pokarmowych dla zwierząt,
- sprzęt i narzędzia do przygotowania i zadawania pasz (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): wiadro do pojenia cieląt, mieszadło do przygotowania preparatów mlekozastępczych, pojemnik z miarką, wagę,
- zestawy identyfikacyjne dla zwierząt (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześć osób): kolczyki dla różnych gatunków zwierząt gospodarskich, opaski identyfikacyjne, kolczykownica z igłami, tatuownica uderzeniowa z zestawem cyfr i liter, tatuownica uszna zaciskowa z zestawem cyfr i liter, tusz do tatuażu, kredki do znakowania zwierząt,
- sprzęt do poskramiania zwierząt (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): poskrom (klatka poskromowa) mechaniczny lub hydrauliczny, poskrom laskowy dla bydła, klamra na ścięgno Achillesa, poskrom skręcany obustronny dla bydła, pętla na nogi dla bydła i koni, obroże, kagańce, postronki, powróż z hakiem do prowadzenia dużych zwierząt, klucz Harmsa, koła nosowe i zaciskacze, drążek do prowadzenia buhaja, pętla ryjowa dla świń, poskramiacz dla świń z prowadnicą, dutka nosowa dla koni, chwytak na koty, chwytak dla psów, rękawice ochronne do chwytania i trzymania psów i kotów, torbę iniekcyjną dla psów i kotów, podbierak do łapania psów i kotów, siatkę do łapania zwierząt na drążku i zarzucana, kołnierz dla psów,
- zestaw narzędzi do pielęgnacji skóry bydła i koni (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): sześć sztuk szczotek twardych i miękkich, sześć sztuk zgrzebeł metalowych (spiralnych lub wielorzędowych), sześć sztuk zgrzebeł plastikowych (igielkowych lub innych), myjkę, maszynkę do strzyżenia, nożyczki, sześć sztuk gąbek i ściągaczy do wody,
- zestaw narzędzi do ręcznej i mechanicznej korekcji racic i kopyt (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): sześć sztuk noży korekcyjnych racicowych (kopytowych), miarek do wymiarowania racic, kopystek lub szczotkokopystek ze skrobakiem oraz po jednej sztuce narzędzi, takich jak:

- kleszcze czołowe, nożyce boczne, keratofrezarka, tarcza do korekcji racic, tarnik, cęgi do korekcji racic, czułki do badania racic (kopyt), młotek do podkuwania, pobijak drewniany, tasak do kopyt, preparaty natłuszczające, pędzel do natłuszczania, smoła bukowa, pasta do racic,
- zestaw do pielęgnacji pazurów u psów i kotów (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): po jednej sztuce cążek, obcinacza, gilotynek, kleszczy, nożyc, nożyczek, szlifierek do pazurów,
 - zestaw do pielęgnacji zębów u psów i kotów (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): zestaw szczotek i pastę do zębów, 1 sztuka (skalera do usuwania kamienia nazębnego),
 - zestaw do pielęgnacji skóry i sierści u psów i kotów (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): miejsce do kąpieli, szampony, odżywki, różne rodzaje szczotek (gumowe, metalowe), grzebień, narzędzia usuwające podszerstek, filcak, trymer, nożyczki, ręczniki, suszarkę do włosów,
 - zestaw do pielęgnacji uszu psów i kotów (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześć osób): gaziki, patyczki do uszu, preparat do czyszczenia uszu,
 - sprzęt i narzędzia do wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): kleszcze i szlifierkę do skracania kielków u prosiąt, dekornizator (gazowy, elektryczny), sztyfty chemiczne, piłkę (linkę) do obcinania rogów, zaciskacz i koła nosowe (przeciw samozdajaniu się krów i dla buhajów), emaskulator, kleszcze Burdizzo, obcinacz ogonków elektryczny i gazowy, kleszczyki do kastracji prosiąt, oprawki i ostrza skalpela, elastrator, gumki do kastracji, stojak do kastracji prosiąt, środki dezynfekcyjne w spreju,
 - sprzęt i narzędzia do wykonywania zabiegów specjalnych (zestaw dla grupy zajęciowej liczącej nie więcej niż sześciu uczestników): zdjęcia (okazy) szkodników i ich odchodów, różnego rodzaju pułapki i potrzaski na myszy i szczury, trucizny w formie pasty, granulatu, kremu, tacki na trutki, opryskiwacze, opylacze, środki myjące i preparaty dezynfekcyjne, maty dezynfekcyjne, feromony, lepy, pułapki na owady, lampy owadobójcze, kombinezony, maski, buty i rękawice ochronne,
 - apteczkę weterynaryjną.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

1. Podstawą zaliczenia poszczególnych zajęć edukacyjnych teoretycznych (zgodnie z programem kursu) jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego. Czas trwania egzaminu teoretycznego powinien być proporcjonalny do ilości godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne (zgodnie z programem kursu) i wynosić od 45 do 90 min.
2. Podstawą zaliczenia zajęć edukacyjnych praktycznych (zgodnie z programem kursu) jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu z zajęć praktycznych. Czas trwania egzaminu praktycznego powinien być proporcjonalny do ilości godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne (zgodnie z programem kursu) i wynosić od 45 do 90 min.

Osoba, która spełni wszystkie powyższe wymagania otrzyma zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 1. Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1.	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T

2.	Efekty kształcenia	T
3.	Kryteria weryfikacji	T
4.	Warunki realizacji kształcenia niezbędne do realizacji ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych	T
5.	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych	T

Tabela 2. Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
ROL.11.3. Prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich i domowych		
1) rozróżnia gatunki, rasy, typy użytkowe i kierunki użytkowania zwierząt gospodarskich i domowych	1) wskazuje charakterystyczne cechy budowy zewnętrznej, osobowości, stanu organizmu i produkcji charakterystyczne dla poszczególnych typów oraz kierunków użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur	<ul style="list-style-type: none"> – Technologiczne podstawy chowu bydła – Technologiczne podstawy chowu owiec i kóz – Technologiczne podstawy chowu trzody chlewnej – Chów i użytkowanie koni – Chów i użytkowanie drobiu – Utrzymanie psów i kotów
	2) rozpoznaje typy i kierunki użytkowania bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur	
	3) posługuje się w mowie i piśmie oryginalnymi, pełnymi nazwami popularnych ras bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	
	4) rozpoznaje popularne rasy bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	
	5) rozpoznaje umaszczenie bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów	
2) określa pokrój, stan organizmu i cechy osobowości zwierząt	1) opisuje charakterystyczne cechy prawidłowej budowy zewnętrznej oraz wad pokroju bydła, koni i świń	<ul style="list-style-type: none"> – Behawioralne aspekty chowu zwierząt – Pokrój zwierząt – Cechy osobowości zwierząt – Pomiary zoometryczne
	2) rozpoznaje prawidłową budowę zewnętrzną oraz wady pokroju bydła, koni i świń	
	3) rozróżnia chody koni	

	<p>4) rozpoznaje kondycję wybranych zwierząt: krów mlecznych, koni i psów</p> <p>5) rozróżnia typy konstytucyjne zwierząt gospodarskich</p> <p>6) rozpoznaje typy temperamentu zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>7) rozpoznaje charakter zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>8) wyjaśnia na charakterystycznych przykładach wpływ konstytucji, temperamentu i charakteru zwierząt na ich użytkowanie</p> <p>9) dobiera narzędzia niezbędne do wykonania poszczególnych pomiarów zoometrycznych u bydła i koni</p> <p>10) wykonuje pomiary zoometryczne u bydła i koni z zastosowaniem właściwej techniki i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</p> <p>11) określa dokładną masę ciała zwierząt za pomocą wagi oraz przybliżoną masę ciała bydła i świń za pomocą taśmy zoometrycznej</p>	
3) analizuje zachowania zwierząt	<p>1) przedstawia zależności między poszczególnymi typami zachowań zwierząt a mechanizmami odpowiedzialnymi za ich wystąpienie</p> <p>2) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych typów zachowań bydła, owiec, kóz, koni, świń, kur, psów i kotów</p> <p>3) przedstawia zasady prowadzenia obserwacji zachowania różnych gatunków zwierząt w celu uzyskania właściwego opisu i rozpoznania</p> <p>4) rozpoznaje stan fizjologiczny i emocjonalny zwierząt na podstawie ich zachowania</p> <p>5) wyjaśnia związki między bodźcami i reakcjami, na podstawie których można przewidzieć zachowanie zwierząt w określonych sytuacjach</p> <p>6) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych wywołanych określonymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Behawioralne aspekty chowu zwierząt – Cechy osobowości zwierząt

	<p>bodźcami w celu eliminacji zachowań niepożądanych i niebezpiecznych</p> <p>7) wyciąga wnioski z analizy zachowań zwierząt gospodarskich i domowych w celu określenia ich stanu zdrowia</p> <p>8) wskazuje powiązanie warunków dobrostanu różnych gatunków i grup użytkowych zwierząt z ich potrzebami emocjonalnymi (psychicznymi) w aspekcie zachowań typowych dla gatunku</p>	
4) analizuje wpływ czynników zewnętrznych na zdrowie i produktyjność zwierząt	<p>1) przedstawia przykłady czynników zewnętrznych (fizycznych, chemicznych, biologicznych) wpływających na zdrowie i produktyjność zwierząt</p> <p>2) wyjaśnia na przykładach pozytywny oraz negatywny wpływ warunków utrzymania, czynników klimatycznych i glebowych na prawidłowy rozwój, zdrowie i produktyjność zwierząt</p> <p>3) wykazuje związek między wpływem czynników zewnętrznych na organizm zwierzęcy a kształtowaniem optymalnego środowiska hodowlanego zwierząt gospodarskich i domowych</p>	<p>– Higiena produkcji zwierząt</p>
5) stosuje zasady racjonalnego żywienia zwierząt	<p>1) opisuje ogólny skład chemiczny pasz oraz znaczenie poszczególnych składników pokarmowych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu zwierzęcego</p> <p>2) przedstawia przebieg przemian materii i energii oraz białek, tłuszczów i węglowodanów zachodzących w organizmie zwierzęcym z uwzględnieniem różnic gatunkowych</p> <p>3) opisuje czynniki wpływające na skład chemiczny, wartość pokarmową i strawność pasz oraz wyjaśnia ich wpływ na zdrowie, wykorzystanie pasz oraz efekty żywienia zwierząt</p> <p>4) wskazuje charakterystyczne cechy poszczególnych grup pasz oraz dodatków paszowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>5) wykazuje zależność między prawidłowymi</p>	<p>– Rodzaje i wartość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt</p> <p>– Podstawy żywienia zwierząt</p>

	warunkami konserwowania i przechowywania pasz a ich jakością	
	6) rozpoznaje pasze stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych, zioła, rośliny szkodliwe i trujące oraz zanieczyszczenia pasz domowych na podstawie opisu, na zdjęciach i w postaci próbek pasz	
	7) ocenia organoleptycznie jakość pasz stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich i domowych zgodnie z przyjętymi kryteriami oceny	
	8) wykazuje zależności między zasadami racjonalnego żywienia zwierząt a zdrowiem, produktywnością i wynikami ekonomicznymi produkcji zwierzęcej	
	9) opisuje systemy żywienia i określania wartości pokarmowej pasz dla przeżuwaczy, koni, świń i drobiu	
	10) bilansuje przykładowe proste dawki pokarmowe dla bydła i świń z zachowaniem dopuszczalnych odchyłeń	
	11) sporządza preliminarz pasz dla zwierząt gospodarskich w oparciu o podane dane dotyczące grup zwierząt i dziennych dawek pokarmowych	
	12) dobiera składniki karmy dla psów i kotów zgodnie z ich zapotrzebowaniem pokarmowym i specyfiką trawienia	
6) prowadzi chów zwierząt zgodnie z zasadami i przepisami prawa: a) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mleka b) prowadzi chów zwierząt gospodarskich w celu pozyskania mięsa c) prowadzi chów kur w celu pozyskania jaj d) charakteryzuje ekologiczne metody	1) planuje użytkowanie mleczne (krów, owiec i kóz), mięsne (bydła, świń, owiec, kóz i kur) oraz nieśne kur w aspekcie spełnienia wymagań weterynaryjnych 2) planuje dobrostan poszczególnych grup technologicznych bydła, owiec, kóz, koni, świń i kur 3) planuje warunki utrzymania psów i kotów 4) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych i technologicznych zwierząt gospodarskich z wykorzystaniem aktualnie stosowanych metod i technik 5) planuje żywienie poszczególnych grup wiekowych	<ul style="list-style-type: none"> – Technologiczne podstawy chowu bydła – Technologiczne podstawy chowu owiec i kóz – Technologiczne podstawy chowu trzody chlewnej – Chów i użytkowanie koni – Chów i użytkowanie drobiu – Utrzymanie psów i kotów – Identyfikacja i rejestracja zwierząt

<p>chowu zwierząt e) charakteryzuje wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne f) stosuje zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich i towarzyszących g) stosuje przepisy dotyczące ochrony zwierząt</p>	psów i kotów zgodnie z zapotrzebowaniem pokarmowym	
	6) planuje warunki transportu zwierząt	
	7) wskazuje istotne różnice między ekologicznym a konwencjonalnym chowem zwierząt gospodarskich	
	8) wyjaśnia na przykładach pozytywny i negatywny wpływ chowu zwierząt gospodarskich na środowisko naturalne oraz podaje możliwości jego ochrony	
	9) planuje przechowywanie i stosowanie nawozów naturalnych stałych i płynnych	
	10) znakuje zwierzęta gospodarskie i domowe zgodnie z przepisami prawa, stosownymi instrukcjami oraz z wykorzystaniem dostępnych technik	
	11) wypełnia prawidłowo, czytelnie i zgodnie z instrukcją obowiązujące druki dokumentów z zakresu spełnienia obowiązku rejestracji i identyfikacji zwierząt	
7) wykonuje zabiegi specjalne	<p>1) opisuje metody i techniki przeprowadzania dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt</p> <p>2) opisuje główne czynniki naruszające warunki higieniczne pomieszczeń oraz drogi ich rozprzestrzeniania</p> <p>3) rozpoznaje gryzonie oraz insekty naruszające warunki higieniczne pomieszczeń</p> <p>4) ocenia warunki higieniczne pomieszczeń w celu doboru właściwej metody przeprowadzenia zabiegu dezynsekcji, dezynfekcji i deratyzacji</p> <p>5) przygotowuje roztwory biobójcze do wykonywania zabiegów specjalnych zgodnie z załączoną ulotką (instrukcją)</p> <p>6) dobiera niezbędny sprzęt i materiały oraz środki ochrony osobistej do rodzaju wykonywanego zabiegu specjalnego</p> <p>7) wykonuje zabiegi dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w miejscach przebywania zwierząt i pomieszczeniach pomocniczych, stosując różne</p>	– Zabiegi specjalne

	metody i techniki oraz zasady bezpieczeństwa i higieny pracy	
8) wykonuje poskramianie zwierząt	<p>1) wyjaśnia na przykładach sytuacje typowe i nietypowe wymagające poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>2) opisuje stosowane techniki poskramiania zwierząt gospodarskich oraz domowych do zabiegów pielęgnacyjnych, zootechnicznych, czynności lekarsko-weterynaryjnych i innych</p> <p>3) rozpoznaje sprzęt i narzędzia wykorzystywane do poskramiania zwierząt gospodarskich i domowych</p> <p>4) dobiera niezbędny sprzęt oraz narzędzia do gatunku zwierzęcia, celu i planowanej metody i techniki wykonania poskramiania</p> <p>5) poskramia zwierzęta gospodarskie oraz domowe różnymi technikami, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, w różnych sytuacjach typowych i nietypowych</p>	– Poskramianie zwierząt
9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt	<p>1) opisuje poszczególne rodzaje zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych u bydła, koni, psów i kotów</p> <p>2) dobiera zabiegi pielęgnacyjne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia</p> <p>3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów</p> <p>4) ocenia aktualny stan zwierzęcia na podstawie jego wyglądu, postawy i zachowania w celu doboru zabiegu pielęgnacyjnego</p> <p>5) opracowuje harmonogram wykonywania cyklicznych zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów z uwzględnieniem przyjętych norm</p> <p>6) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów pielęgnacyjnych skóry, sierści, racic, kopyt i pazurów, jamy ustnej</p> <p>7) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały do zabiegów pielęgnacyjnych: skóry, sierści, gruczołu młecznego</p>	– Zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt

	<p>i racic u bydła, skóry, sierści, kopyt i jamy ustnej u koni oraz skóry, sierści, uszu, oczu, jamy ustnej i pazurów u psów i kotów</p> <p>8) dobiera techniki wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u bydła, koni, psów i kotów do bieżących potrzeb</p> <p>9) wykonuje zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</p>	
10) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt	<p>1) opisuje rodzaje, cel i częstotliwość wykonywania zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>2) dobiera zabiegi zootechniczne do gatunku, wieku, użytkowania, utrzymania i potrzeb zwierzęcia</p> <p>3) opisuje aktualnie stosowane metody i techniki wykonywania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>4) sporządza terminarz wykonania planowanych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>5) rozpoznaje sprzęt, narzędzia i materiały wykorzystywane do zabiegów zootechnicznych</p> <p>6) dobiera sprzęt, narzędzia i materiały niezbędne do wykonania poszczególnych zabiegów zootechnicznych u zwierząt gospodarskich</p> <p>7) dobiera techniki wykonywania zabiegów zootechnicznych do gatunku zwierzęcia i rodzaju zabiegu</p> <p>8) wykonuje zabiegi zootechniczne u zwierząt gospodarskich aktualnie stosowanymi metodami i technikami z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</p>	– Zabiegi zootechniczne u zwierząt
ROL.11.7. Kompetencje personalne i społeczne		
1) przestrzega zasad kultury i etyki w związku z realizacją zadań zawodowych	<p>1) wyjaśnia, czym jest zasada (norma, reguła) moralna i podaje przykłady zasad (norm, reguł) moralnych</p> <p>2) rozróżnia etyczne i nieetyczne zachowania</p>	– Poskramianie zwierząt

	<p>w zawodzie</p> <p>3) stosuje zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku</p> <p>4) właściwie interpretuje odpowiedzialność w stosunku do zwierzęcia i jego właściciela oraz w stosunku do społeczeństwa i środowiska</p>	
2) analizuje własną kreatywność i otwartość na zmiany	<p>1) określa możliwości wykorzystania własnej kreatywności w wykonywaniu zadań zawodowych</p> <p>2) opisuje proces wprowadzania zmiany</p> <p>3) działa w sytuacji zmiany (np. warunków pracy, stanu pacjenta, metod i technik wykonywania czynności, sprzętu, materiałów, środków stosowanych w realizacji zadań zawodowych, czynników pozazawodowych)</p> <p>4) przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Cechy osobowości zwierząt – Zabiegi pielęgnacyjne u zwierząt
3) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	<p>1) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy w zawodzie</p> <p>2) omawia czynniki stresogenne</p> <p>3) opisuje konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu</p> <p>4) określa najczęściej stosowane techniki radzenia sobie ze stresem i obniżania jego poziomu</p> <p>5) opisuje różne formy zachowań asertywnych w radzeniu sobie ze stresem</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zabiegi zootechniczne u zwierząt – Poskramianie zwierząt
ROL.11.8. Organizacja pracy małych zespołów		
1) planuje i organizuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	<p>1) omawia metody i techniki pracy w grupie najskuteczniejsze w pracy w zawodzie</p> <p>2) uzasadnia celowość planowania pracy zespołu wykonującego przydzielone zadania w zawodzie</p> <p>3) planuje wykonanie zadania zgodnie z dokonaną oceną możliwości finansowych i w określonym czasie</p> <p>4) wyznacza jasno określone cele pracy zespołu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Poskramianie zwierząt

	<p>w zależności od rodzaju wykonywanej pracy zespołowej</p> <p>5) analizuje kompetencje poszczególnych członków zespołu do wykonania zadania</p> <p>6) dobiera członków do zespołu zgodnie z ich kompetencjami</p>	
2) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	<p>1) przedstawia strategię kierowania zespołem</p> <p>2) wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy</p> <p>3) opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu realizującego przydzielone zadanie</p> <p>4) wyznacza kolejne etapy pracy zespołu wykonującego przydzielone zadanie</p> <p>5) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy</p> <p>6) ocenia przebieg wykonywanego zadania, wyciąga wnioski i dokonuje zmian w jego przebiegu</p> <p>7) motywuje członków zespołu do efektywnego wykonywania przydzielonych zadań</p> <p>8) przewiduje konsekwencje podejmowanych decyzji w kierowaniu pracy zespołu</p>	– Poskramianie zwierząt
4) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	<p>– Technologiczne podstawy chowu bydła</p> <p>– Technologiczne podstawy chowu owiec i kóz</p> <p>– Technologiczne podstawy chowu trzody chlewnej</p> <p>– Technologiczne podstawy chowu koni</p> <p>– Chów i użytkowanie drobiu</p> <p>– Higiena produkcji zwierzęcej</p>